

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΤΕΥΧΟΣ 81 • ΕΥΡΩ 1,25
ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Από τον Δεκέμβριο του 2008 η Ελλάδα απέκτησε Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ). Το νέο θεσμικό πλαίσιο έρχεται σε μία χρονική περίοδο κατά την οποία η παγκόσμια οικονομική κρίση και τα οξυμένα περιβαλλοντικά προβλήματα στρέφουν τις κυβερνήσεις της Ευρώπης στην αναζήτηση ενεργειακής αυτοδυναμίας, αλλά και βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων.

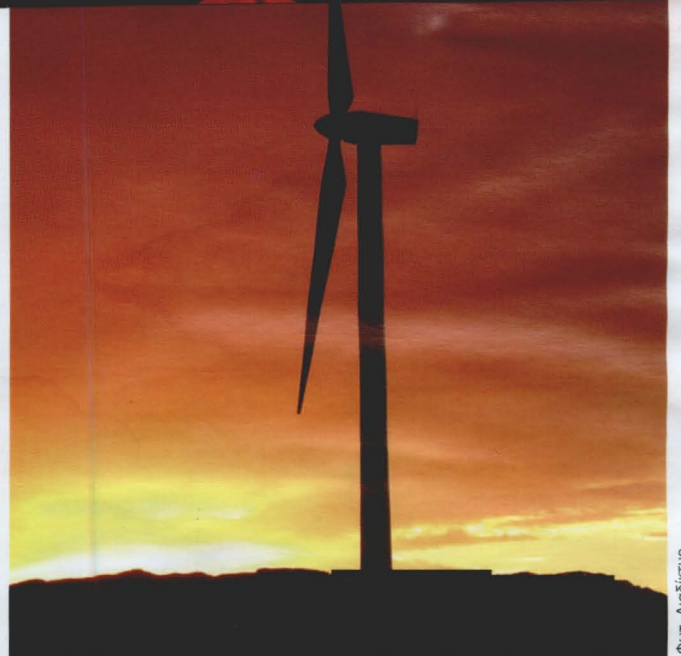
Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τις ΑΠΕ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με σκοπό την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την προστασία του περιβάλλοντος, προωθεί τις ΑΠΕ και τη σταδιακή απεξάρτηση της από εισαγόμενα θρυκτά καύσιμα. Το 2001 υιοθέτησε την Οδηγία 2001/77, που έθεσε στόχο, έως το έτος 2010, το 22,1% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προέρχεται από ΑΠΕ. Η Ελλάδα με τον Νόμο 3468/2006 «Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης και λοιπές διατάξεις», έθεσε στόχο έως το έτος 2010, το 20,1% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας να προέρχεται από ΑΠΕ.

Το 2007, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, βασιζόμενο στον «Ευρωπαϊκό χάρτη πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» έθεσε σκοπό έως το έτος 2020, το 20% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προέρχεται από ΑΠΕ. Οι ευρωπαϊκοί και εθνικοί στόχοι συμπληρώνονται με μέτρα προώθησης των βιοκαυσίμων και εξοικονόμησης ενέργειας.

Το θεσμικό πλαίσιο χωροθέτησης έργων ΑΠΕ

Έως σήμερα, ελλείψει χωροταξικού σχεδιασμού, η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ αντιμετωπιζόταν στο πλαίσιο των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης των σχετικών έργων. Η διαδικασία αυτή δεν καθιέρωνε γενικά κριτήρια χωροθέτησης έργων ΑΠΕ. Ο Νόμος 2742/1999 «Περί χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης» αναθέτει στα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, με τη μορφή Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ), την εξειδίκευση και συμπλήρωση των γενικών κατευθύνσεων που θέτει.

Φωτ. Διοδίκτιου

Η ΚΥΑ για τις ΑΠΕ (αριθ. 49828), εκπονήθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε συνεργασία με τα Υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Πολιτισμού, Τουριστικής Ανάπτυξης, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, εγκρίθηκε με απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 3 Δεκεμβρίου 2008 (ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008).

Το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις και κανόνες για τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ στο σύνολο του εθνικού χώρου, ώστε εκ των προτέρων οι αρχές που παρέχουν τις αδειοδοτήσεις και οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να γνωρίζουν:

- α) τις κατηγορίες περιοχών στις οποίες αποκλείεται, συνολικά ή εν μέρει, η χωροθέτηση έργων ΑΠΕ,
- β) τις κατάλληλες περιοχές για την υποδοχή των ΑΠΕ,
- γ) τις ειδικότερες ανά κατηγορία ΑΠΕ χωροταξικές προϋποθέσεις εγκατάστασης, ιδίως σε συνάρτηση με τη φυσιογνωμία, τη φέρουσα ικανότητα και το περιβάλλον των περιοχών εγκατάστασης.

Το ειδικό χωροταξικό για τις ΑΠΕ αναφέρεται στην χωροθέτηση ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και επικεντρώνεται στην αιολική ενέργεια. Στοχεύει στον εντοπισμό, με βάση τα στοιχεία του αιολικού δυναμικού της χώρας, των κατάλληλων περιοχών που θα επιτύχουν τη μεγαλύτερη χωρική συγκέντρωση των αιολικών εγκαταστάσεων, την επίτευξη οικονομικών κλίμακας στα απαιτούμενα δίκτυα, καθώς και τη δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων, αρμονικά ενταγμένων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και στο τοπίο.

Ο εθνικός χώρος διακρίνεται σε τέσσερις κατηγορίες βάσει του αιολικού δυναμικού, χωροταξικών και περιβαλλοντικών

κριτηρίων: α) την ηπειρωτική χώρα και Εύβοια, β) την Αττική (ως ειδική κατηγορία του ηπειρωτικού χώρου), γ) τα κατοικημένα νησιά του Ιονίου, του Αιγαίου και την Κρήτη και δ) τους υπεράκτιους χώρους και τις ακατοίκητες νησίδες. Η ηπειρωτική χώρα διακρίνεται σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας και σε Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας. Οι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών. Ως Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας ορίζονται όλοι οι δήμοι και κοινότητες της ηπειρωτικής χώρας που δεν είναι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας και κρίνονται ως ενεργειακά αποδοτικές από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας. Η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων απαγορεύεται σε ορισμένες κατηγορίες περιοχών, όπως π.χ. περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης, οικότοποι προτεραιότητας του Δικτύου ΦΥΣΗ 2000.

Ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων καθορίζονται για τον θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες (άρθρο 10), την ηπειρωτική χώρα (άρθρο 7), τον νησιωτικό χώρο (άρθρο 8), όπου το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους δήμους/κοινότητες, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% της έκτασης ανά δήμο/κοινότητα, την Αττική (άρθρο 9), όπου το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους δήμους/κοινότητες, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 8% της έκτασης ανά δήμο/κοινότητα.

Ρυθμίζεται, επίσης, η χωροθέτηση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων. Ως περιοχές που διαθέτουν υδατικά διαμερίσματα με μεγάλη πυκνότητα εκμεταλλεύσιμου δυναμικού αναφέρονται η Ήπειρος, η Δυτική Στερεά Ελλάδα, η Ανατολική Μακεδονία, η Θράκη και η Βόρεια Πελοπόννησος (άρθρα 12 και 13).

Παράλληλα, καθορίζονται οι περιοχές αποκλεισμού χωροθέτησης που είναι αντίστοιχες αυτών των αιολικών σταθμών (άρθρο 14), ενώ τέλος καθορίζονται τα κριτήρια για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων (άρθρο 15). Είναι καθοριστικό από περιβαλλοντικής πλευράς ότι πρέπει να εξασφαλίζεται η ελάχιστη οικολογική παροχή, καθώς και ότι η λειτουργία των μικρών υδροηλεκτρικών έργων συνδέεται με την εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά (2000/60).

Τα τελευταία άρθρα της ΚΥΑ αναφέρονται στην χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας (άρθρο 17), ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο (άρθρο 18), εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης γεωθερμικής ενέργειας (άρθρο 19) και νέων μορφών ΑΠΕ (άρθρο 20).

Η ΚΥΑ συνοδεύεται από Πρόγραμμα Δράσης το οποίο καθορίζει τα μέτρα και τις δράσεις που απαιτούνται για την υλοποίησή της, η χρηματοδότηση των οποίων θα γίνει κυρίως από το ΕΣΠΑ 2007 - 2013.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Ο ενεργειακός σχεδιασμός της χώρας δεν είναι ολοκληρωμένος χωρίς την εκτίμηση και πλήρη αξιοποίηση της ηλιοφάνειας και του αιολικού δυναμικού. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα έπρεπε ήδη να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του ενεργειακού της σχεδιασμού. Δεδομένου ότι σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, η μέση χρονική διάρκεια αδειοδότησης ξεπερνά τα 2 έτη και ότι μόνο το 40% των αιτήσεων για άδεια παραγωγής ΑΠΕ εγκρίνονται, καθίσταται πρόδηλο πόσο ευεργετικό για τις ΑΠΕ θα καταστεί το νέο θεσμικό πλαίσιο.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του «Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης» (ΕΣΧΣΑΑ), προτάθηκαν, μεταξύ άλλων:

1. Σύμφωνα με τον ειδικό χάρτη του αιολικού δυναμικού της χώρας, που εκπονήθηκε από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, τα νησιά κατατάσσονται στις πλέον κατάλληλες περιοχές ανάπτυξης αιολικών πάρκων. Εν τούτοις τα νησιά δεν περιλαμβάνονται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας. Προτάθηκε από μέλη του ΕΣΧΣΑΑ η ένταξη των νησιών στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας και στη συνέχεια η ενεργειακή διασύνδεση τους με την ηπειρωτική Ελλάδα. Η πολιτική αυτή, έχει ευρύτερη στρατηγική σημασία για τη χώρα.
2. Τονίσθηκε η σημασία της τροποποίησης του νομοθετικού πλαισίου για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών μονάδων στις κατοικίες, ώστε να διευκολυνθεί ο ιδιώτης να χρησιμοποιήσει την ηλιακή ενέργεια για κάλυψη των προσωπικών του αναγκών. Η μερική έστω κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των νοικοκυριών με τη χρήση φωτοβολταϊκών μονάδων, αναμένεται να αποτελέσει ισχυρό κίνητρο για την υλοποίηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Οι ανωτέρω δύο προτάσεις δεν ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο της ΚΥΑ. Στο μέλλον, με αφορμή την αναθεώρησή της (η οποία προβλέπεται ανά πενταετία), ελπίζουμε να ενσωματωθούν, δεδομένου ότι θα συνέβαλαν στην υλοποίηση των ευρωπαϊκών στόχων και στον επίκαιρο αναπροσανατολισμό της εθνικής ενεργειακής πολιτικής.

Επιπροσθέτως, στην ίδια διαδικασία είναι σκόπιμο να επανεξετασθούν προτάσεις που διατυπώθηκαν στο ΕΣΧΣΑΑ για τη διεύρυνση των κατηγοριών περιοχών αποκλεισμού, οι οποίες στην ΚΥΑ υιοθετήθηκαν μόνο μερικώς.

*Δρ. Αγγελική Καλλία - Αντωνίου, Δικηγόρος,
Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και
Αειφόρου Ανάπτυξης, Μέλος του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου
Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης*

Φωτ. Διαδίκτυο

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

